

A központosított illetmény-számfejtési rendszer (KIRA)

A Magyar Közlöny 2015. évi 125. számában megjelent az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló kormányrendeletnek a központosított illetményszámfejtés kiterjesztésével összefüggő módosításáról szóló 243/2015. (IX. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Mód. rendelet). A Mód. rendelettel végrehajtott jogszabály-módosítást a Kincstár új központosított illetményszámfejtő rendszerének (a továbbiakban: KIRA) a bevezetése tette szükségessé.

A KIRA bevezetését az indokolja, hogy a jelenleg működő központosított illetményszámfejtő rendszert (a továbbiakban: KIR3) kisebb komplexitású, döntően illetményszámfejtő rendszernek tervezték, így ez egyrészt a mai igények kielégítésére nem alkalmas, másrészt a rendszer már technológiailag is elavult. A KIR3-ban a számfejtés és a könyvelés egymástól elválasztva működik, amely miatt a számfejtési tevékenység aránytalanul sok utólagos korrekciót igényel. A jelenleg használt rendszer nem felel meg továbbá a tárgyidőszaki számfejtés követelményének, és a kormányzati adatszolgáltatási igényeket sem képes magas színvonalon teljesíteni.

A KIRA ezzel szemben egy korszerű, biztonságos program, amely teljes mértékben megfelel a mai elvárásoknak, támogatja az elektronikus kommunikációt, biztosítja a szükséges adatszolgáltatási és elemzési funkciókat. A KIRA bevezetésével várhatóan javulni fog a számfejtés pontossága, rövidül a számfejtési tevékenység átfutási ideje, csökken a felhasználók által bejelentett hibák száma, gyorsabb és jobb minőségű, parameterezhető adatszolgáltatási lehetőségek lesznek biztosítva. Elérhetővé válik a személyi juttatások tárgyhavi számfejtése, így – a térítmenyezés helyett – a tárgyidőszaki adatfeldolgozás keretében (tehát abban a hónapban, amelyben azok felmerültek) valósul meg a mozgóbér, illetve a távollétre járó illetmény számfejtése.

A KIRA bevezetése lehetővé teszi a **tárgyidőszaki illetményszámfejtést**, így az új rendszer az aktuális számfejtési időszak jelenléteiről és távolléteiről szóló jelentések alapján, mindig a ténylegesen teljesített munkaidőre vonatkozóan számolja majd el a munkabért. A KIR3 rendszerben a főszámfejtés és a könyvelés között akár két hét is eltelhet, amely idő alatt számos tényező változhat. E módosulások adateltérésekhez vezetnek, amiket utólag korrigálni kell, az adatok későbbi összevetése pedig számos hiba forrása lehet. A KIRA e problémákat kűszöböli ki azáltal, hogy a **tárgyidőszaki számfejtés pillanatában megvalósítja a juttatások könyvelését** is. A KIR3-ba az adatszolgáltatás ma is jelentős papíralapú adatszolgáltatás alapján, kézi bevitellel történik. A KIRA ezzel szemben szélesebb körben biztosítja majd az **elektronikus adatbevitel** lehetőségét, egyes folyamatok automatizálását, ami az ügyintézési folyamatok gyorsulását eredményezi. A KIRA számos **adat- és információszolgáltatást lesz képes nyújtani**. Így a jogviszonyt létesítő, módosító és megszüntető okiratok a bevitt adatok alapján automatikusan kerülnek előállításra. A KIRA – mivel a korábbi 19 helyett 1 adatbázist alkalmaz – emellett biztosítja az adatok gyors és egyszerű lekérdezését, továbbá az integrált adatsruktúrának és az adattárháznak köszönhetően gyors, pontos és naprakész információk állíthatók elő. A KIRA-n keresztül lehetőség nyílik a

változások azonnali kezelésére, így az illetmények, bérek változása esetén a módosítani kívánt tételek azonnal törlésre vagy sztorizásra kerülnek.

A **központosított illetményszámfejtés keretében történik** a személyi juttatások számfejtése, az adók és járulékok megállapítása, a személyi jövedelemadózással összefüggő foglalkoztatói, kifizetői feladatok ellátása, valamint a biztosított bejelentések és a bevallások elkészítése, a személyi juttatásokat terhelő levonások, letiltások, közvetlen bírósági felhívások érvényesítése, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztári számlákat érintő fizetési kötelezettségek megállapítása, a társadalombiztosítási kifizetőhelyi feladatok ellátása, az ezzel kapcsolatos nyilvántartások vezetése, a nettó finanszírozáshoz szükséges adatszolgáltatások teljesítése és a foglalkoztatót terhelő munkaügyi statisztikai és más adatszolgáltatások teljesítése

A KIRA bevezetésével **elválik egymástól a foglalkoztató és az illetményszámfejtő hely felelősségi köre**. A foglalkoztató egyrészt a KIRÁ-n keresztül tesz eleget a munkaügyi statisztikai és más adatszolgáltatások teljesítésével összefüggő adatszolgáltatási kötelezettségének, aminek a keretében az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.) 62/A. § (2) bekezdésében meghatározott okiratokat papíralapon továbbítja a Kincstár számára. Ugyancsak a foglalkoztató kötelessége az illetményszámfejtéshez szükséges adatok elektronikus úton történő megküldése. E kötelezettségét a foglalkoztatónak oly módon kell teljesíteni, hogy az adatok annak a hónapnak a számfejtésének keretében figyelembe vehető legyen, mely hónapra tekintettel azok felmerültek. Ennek keretében kell a foglalkoztatónak a KIRÁ-ban rögzítenie a foglalkoztatott alkalmazási okiratainak adatait, azok adatváltozásait és ehhez kapcsolódóan a személyi jövedelemadó és a járulékfizetési kötelezettség megállapítására, valamint foglalkoztatási jogviszony esetén a korábbi jogviszonyra vonatkozó adatokat, a számfejtéshez szükséges, alakilag, tartalmilag jogszabálynak megfelelően kitöltött okmányok, bizonylatok adatait és mindezek adatváltozásait, a jogviszony megszűnése esetén a jogviszony megszűnéséhez vagy megszüntetéséhez, az okirat előállításához és a kapcsolódó elszámoláshoz szükséges adatokat, valamint az olyan levonásokat, amelyek jogosultja a foglalkoztató. Ezen adatszolgáltatás keretében kell tehát **mindazon adatokat rögzíteni a KIRÁ-ban, amelyek az illetményszámfejtéshez szükségesek**, beleértve a foglalkoztatott illetményének központosított számfejtéshez szükséges kormányzati funkció és szakfeladat megnevezését és számát, a foglalkoztatott szervezeti egységének megnevezését, számát, valamint a témaszámot.

A Kincstár a foglalkoztató által a fentiek szerint megküldött adatok alapján, tárgyhónap utolsó munkanapján állapítja meg a személyi juttatások bruttó összegét, az egészségbiztosítási pénzbeli ellátások, a baleseti táppénz és a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának összegét, az apákat megillető távolléti díjat és az azokat terhelő.

A foglalkoztató tehát a KIRÁ-ban rögzített adatok és az adatrögzítés helyességére terjed ki, míg a Kincstár a számfejtés helyességéért (konkrétan a KIRA hatályos jogszabályoknak megfelelő működéséért) köteles helytállni.

A KIRA a költségvetési szervekre, a helyi önkormányzatokra, a nemzetiségi önkormányzatokra, a társulásokra és a térségi fejlesztési tanácsokra vonatkozó adatokat –

törvény rendelkezése alapján – a **Kincstár által vezetett törzskönyvi nyilvántartásból veszi át**. Ez biztosítja, hogy kizárólag működő, jogszerűen létrejött szervek, szervezetek tekintetében válik lehetővé az illetményszámfejtés. A jövőben tehát a központosított illetményszámfejtési körbe tartozó törzskönyvi jogalanyok adatváltozásainak a törzskönyvi nyilvántartásban történő átvezetését követően, a valóságnak megfelelő adatokkal kerülhet sor a számfejtésre. Ez egyben azt is jelenti, hogy a törzskönyvi bejegyzésig bérkifizetésre sem kerülhet sor. A változást követően a költségvetési szerv vezetőjének, illetve az irányító szervnek nagyobb a felelőssége a költségvetési szervet érintő adatok, változások törzskönyvi nyilvántartásba történő bejegyzésére vonatkozó hatósági eljárás megindítása tekintetében.

A KIRA bevezetésével elérhetővé válik tárgyhavi számfejtés, így – a korábbi térítményezés helyett – a tárgyidőszaki adatfeldolgozás keretében valósul meg a személyi juttatások – ideértve a mozgóbért, illetve a távollétre járó illetményt – számfejtése. Az új rendszer az aktuális számfejtési időszak jelenléteiről és távolléteiről szóló jelentések alapján, mindig a ténylegesen teljesített munkaidőre vonatkozóan számolja majd el a munkabért. Fontos megjegyezni, hogy ez azzal a következménnyel jár, hogy keresőképtelenség esetén a távolmaradással érintett napokra a foglalkoztatott illetményben nem részesül, egészségbiztosítási pénzbeli ellátást pedig mindaddig nem kap, amíg az arra vonatkozó igényét a keresőképtelenség orvos általi igazolásával nem nyújtja be a foglalkoztatónak, és a foglalkoztató az igényt és a keresőképtelenség igazolását a Kincstárnak meg nem küldi. A valós idejű számfejtés ugyanakkor a jogszabályoknak megfelelően biztosítja azt, hogy ha a keresőképtelenséget igazoló okirat benyújtására olyan időpontban kerül sor, amikor az a tárgyhavi főszámfejtés keretében már nem vehető figyelembe, az annak megfelelően járó egészségbiztosítási pénzbeli ellátás ún. „hóközi” számfejtés keretében kifizethető legyen.

A tárgyhavi illetményszámfejtésre való áttéréshez kapcsolódóan újdonságot jelent a **számfejtett összegek, illetmények korrigálásának eljárás módja**. Ez azokat az esetköröket érinti, melyeknél a foglalkoztató valamilyen oknál fogva a jogosult összegnél kevesebb vagy több személyi juttatást számfejtett a foglalkoztatott részére. Így amennyiben a tárgyhavi számfejtést követően valamely ok miatt a korábbi számfejtés módosítása szükséges, ennek tényéről a következő havi számfejtés időpontjáig a foglalkoztatónak tájékoztatni kell a foglalkoztatottat. A Mód. rendelet kimondja, hogy a megállapított különbözetet – legyen a különbözet akár pozitív, akár negatív – legkésőbb a tárgyhót követő hónap személyi juttatásaival egyidejűleg kell számfejteni a foglalkoztatott részére.

A foglalkoztatott személyi juttatását érintő **levonást, letiltást, közvetlen bírósági felhívást a Kincstár érvényesíti** a központosított illetményszámfejtés keretében, melynek jogcíme minden esetben a levonás lesz. A Mód. rendelet e tekintetben csupán egységesíti a jelenlegi szabályozást, összhangban az erre vonatkozó jogszabályi előírásokkal, gyakorlati szempontból azonban érdemi változást nem jelent.

A fentiekben túl hangsúlyozni szükséges, hogy **a KIRA 2015. évi bevezetése nem érinti a Kincstár által rendelkezésre bocsájtott illetményszámfejtéshez kapcsolódó könyvelési listákat**. Az új típusú könyvelési listák csak az új bérév kezdetétől (2016. január 1-jétől) fognak a költségvetési szervek részére rendelkezésre állni.

A KIRA bevezetése több lépcsőben valósul meg:

- Az ún. pilot indulás *2015. szeptember 1-jével* kezdődik hat illetményszámfejtő hely, költségvetési szerv bevonásával, melyeket Ávr. 181/B. § (1) bekezdése jelöl ki.
- A pilot időszak lezárulása után, *2015. november 1-jével* térnek át a KIRA használatára az államháztartás önkormányzati alrendszere, a Kormány irányítása vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szervek (az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján a honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium és az irányítása alá tartozó költségvetési szervek, a nemzetbiztonsági szolgálatok, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság és intézményei, az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a Semmelweis Egyetem kivételével).
- Végül a KIRA bevezetésének utolsó lépéseként *2016. január 1-jével* csatlakoznak a központosított illetményszámfejtéshez az alkotmányos fejezetek, valamint az előző pontban felsorolt költségvetési szervek, ezzel megvalósítva a központosított illetményszámfejtést az államháztartás mindkét alrendszerében.